

ดาวเรืองฝรั่งเศส (*Tagetes erecta* L.)
พันธุ์กำแพงแสน-01-เอสวาย (พันธุ์กำแพงแสน-01-SY)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ที่อยู่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-579-5578

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ดาวเรืองฝรั่งเศสพันธุ์ กำแพงแสน-01-SY เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในหัวข้อเรื่อง การสกัดและคัดเลือกสายพันธุ์แท้ (inbred line) ดาวเรืองฝรั่งเศสเพื่อพัฒนาเป็นไม้ดอกกระถาง โดยภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร กำแพงแสน ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้เริ่มงานวิจัยตั้งแต่ พ.ศ. 2555 – 2557 ด้วยวิธีการ สกัดสายพันธุ์แท้ คือ การผสมตัวเอง (selfing) จากเชื้อพันธุ์กรรมของสายพันธุ์เริ่มต้น (S_0) คือ Torpe barsonyvirag จากประเทศฝรั่งเศส โดยการคัดเลือกต้นเดี่ยว (single plant selection) จากการผสม ตัวเองอย่างต่อเนื่องจำนวน 5 รอบ (S_5) ซึ่งในแต่ละรอบปลูก ปลูกจำนวน 20 ต้น พิจารณาลักษณะที่ปรากฏ โดยอาศัยข้อมูลการทดสอบความพึงพอใจที่ได้จากผู้ประกอบการขายต้นไม้ที่สวนจตุจักร คือ ทรงต้นมี ลักษณะพุ่มเตี้ย มีจำนวนดอกมาก บานพร้อมกัน ดอกบานอยู่ได้นานประมาณ 5 – 7 วัน มีความสม่ำเสมอ ภายในสายพันธุ์ และไม่เป็นโรค

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ดาวเรืองฝรั่งเศส ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tagetes erecta* L. วงศ์ Asteraceae
 ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก ระบบรากแก้ว (tap root system) และเกิดรากพิเศษ (adventitious root) บริเวณ ลำต้นเมื่อมีความชื้นมากพอ

ต้น มีสีม่วงเข้ม ต้นสูง 29 – 31 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 26 – 29 เซนติเมตร ในช่วงฤดูหนาว และต้นสูง 50 – 53 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 49 – 52 เซนติเมตร ในช่วงฤดูร้อน-ฤดูฝน

ใบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกหนึ่งชั้นปลายคี่ (odd-pinnately compound leave) เรียงตรงข้ามกัน ใบย่อยรูปรีถึงรูปใบหอก ปลายใบแหลม โคนใบสอบแคบ ขอบใบจักฟันเลื่อย ผิวใบด้านบนสีเขียวค่อนข้างเข้ม มีต่อมน้ำมัน (oil gland) เรียงอยู่ใต้ขอบใบ

- ดอก/ช่อดอก** ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น (head) ออกที่ปลายกิ่ง เป็นดอกชั้นเดียว (single flower head) กลีบดอกสีส้ม (YELLOW-ORANGE GROUP 23A) ดอกย่อยมี 2 แบบ คือ รูปหลอด (tubulate) และรูปปลี (ligulate) ดอกวงนอก (ray flower) รูปหยดน้ำเรียงหนึ่งชั้น เป็นดอกไม้สมบูรณ์เพศมีแต่เกสรเพศเมีย โคนกลีบดอกเป็นหลอดเล็ก และมีจุดสีแดงอมน้ำตาล (42A) ที่กลางกลีบ ดอกย่อยวงในหรือดอกกลาง (disk flower) รูปร่างคล้ายกระดิ่ง ปลายเป็นจัก 5 ซี่ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ อับเรณู (anther) เชื่อมติดกัน 5 อัน ปลายยอดเกสรเพศเมีย (stigma) แยกเป็น 2 แฉก เมื่อดอกบานเต็มที่ มีขนาด 0.8 – 1.3 นิ้ว มีก้านดอกยาวปานกลาง
- ผล/เมล็ด** ผลแบบผลแห้งเมล็ดล่อน (achene) สีดำ มีลักษณะเรียวยาว มีหางเมล็ด และส่วนของดอกที่อยู่เหนือรังไข่จะร่วงเมื่อสุกแก่เต็มที่
- ลักษณะอื่น ๆ**
1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยการเพาะเมล็ดถึงระยะออกดอก 55 – 60 วัน ในช่วงฤดูหนาว และ 65 – 75 วัน ในช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน
  2. กลีบดอกย่อยชั้นนอกมีสองสี ลำต้นมีสีม่วงเข้ม และสูงที่สุดเมื่อเทียบกับสายพันธุ์แท้ อีก 9 พันธุ์
  3. ในกลีบดอกมีปริมาณสารลูทีน (lutein) 9.3 มิลลิกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง และสารซีแซนทีน (zeaxanthin) 0.38 มิลลิกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง โดยวิธี HPLC

ดาวเรืองฝรั่งเศส พันธุ์กำแพงแสน-01-เอสวาย